

ΚΡΑΥΓΕΣ ΣΤΗ ΜΟΙΡΑ

Χωρίς ματωβαμένο, η Κοκκινιά Κιλκίς. Εθνική Αντίσταση και Εμφύλιος - δόξα και κατάρα αντίστοιχα - πληγώνουν την ψυχή κάθε φαμελιάς με ένα ή δυο θύματα. Σ' αυτόν τον τόπο, μαυροφθρες γυναίκες και συναισθηματικά πουλιά αντάμα φτιάχνουν το μακροδουρτο μοιρολόγι της ζωής, κρυσφή στη σκληρή μοίρα.

Και περνούν τα χρόνια. Ο πόλεμος γίνεται παρελθόν, η ειρήνη παρόν και μέλλον. Η ελπίδα της ζωής μετριάζει το βαρύ πόνο. Η νεολαία της Κοκκινιάς έχει κι αυτή το δικαίωμα της χαράς, έχει χρέος να τινάζει τα μουδιασμένα φτερά της ψυχής, να κρατήσει από το τραγικό παρελθόν μόνο τις θλιμένες αναμνήσεις, όχι τη γεύση από τα γεγονότα. Στήνει έτσι ξανά τον ποντιακό χορό κάτω από το μεγάλο πλατάνι. Ξανά χαρούμενη Λαμπρή, ξανά αγώνας για την επιβίωση. Τώρα οι ξωμάχοι δεν ποτίζουν τη γη με αίμα, την ραντίζουν με τον ιδρώτα τους. Η Μούσα της λαϊκής ψυχής θα φάλλει...

Ω δουλευτή ακούραστε, της γης ιδρωκαμάτη

ξωμάχος σὺ στον πόλεμο κι εργάτης στην ειρήνη.

Όμως η σκληρή μοίρα πάντα παραδοκεί. Παρακολουθεί ζηλόφθονα τους ιδρωκαμάτηδες. Θέλει να τους ξαναπικράνει...

Και να λοιπόν: Καλοκαίρι, μήνας Ιούλιος. Οι αγροτικές δουλειές στο ορεινό χωριό ξελαφρώνουν κάπως. Κάποιο λαϊκό πανηγύρι, του Αγίου Παντελεήμονα στην Τέρπυλλο, χωριό γειτονικό, σε λίγες μέρες, θα δώσει χαρά στα παλικάρια και τις κοπέλες, από κοντά και στους γέροντες και γερβντισες.

Ανάμεσα στους νιόπαντρους και το παλικάρι του Παύλου και της Βαρβάρας. Ακούει στο δῶμα Ευκλείδης και θυμίζει θρυλικά γεγονότα. Πρόκειται για την οικογένεια Ναθαναηλίδη, που στον Εμφύλιο χάνει το πρώτο της παιδί, τον Κώστα, θύμα άγριας σφαγής από ανθρωπόμορφα τέρατα.

Η χαροκαμένη μάνα, η Βαρβάρα, με το γάμο του δεύτερου γιού, μετριάζει, μάλλον κρύβει τον πόνο της. Τα δάκρυά της δεν κατακυλάνε τώρα

πάνω από τα μάγουλά της, πηγαίνουν στην καρδιά της.

Το νιόπαντρο παλικάρι, ο Ευκλείδης, διάλεξε μια ορφανή κοπέλα για συντρόφισά του. Τους χάρισε ήδη ο θεός ένα χαριτωμένο αγοράκι. Ο Ευκλείδης λοιπόν θα πάει κι αυτός στο πανηγύρι με την οικογένειά του. Αναπνοή ζωής τα λαϊκά πανηγύρια στην ύπαιθρο.

Ο σύντροφος της ορφανής βρίσκεται στο χωράφι. Βιάζεται να το αποπειραθεί. Κεντρίζει τα καματερά του, τα παρακαλεί κι αυτά να βιαστούν. Τα καματερά του τον καταλαβαίνουν και ανταποκρίνονται. Του Ευκλείδη ο νους φτερουγίζει στο σπιτικό του, κοντά στη συντρόφισά του, κοντά στο αγοράκι τους. Σκέφτεται ακόμα αν γύρισε ο πατέρας του από την πύλη, αν του έφερε το καινούργιο πουκάμισο, που θα βάλει στο πανηγύρι. Σκέφτεται, στοχάζεται, αισθάνεται, βιάζεται...

Ο ήλιος του καλοκαιριού βιάζεται κι αυτός, κατρακυλάει προς τη δύση, έτοιμος να βασιλέψει. Και ξαφνικά, τα λίγα σύννεφα πυκνώνουν, μαυρίζει ο ουρανός. Ο ήλιος εξαφανίζεται, πρόωρα σκοτινιάζει.

Θλίβεται η ψυχή του παλικαριού. Πρόωρα σκοτινιάζει. Κακή η προαισθήση, μήπως πρόωρα και η ζωή...

Πέρα οι τσοπάνηδες κατβαίνουν από τις ραχιές σφυρίζοντας στα πρόβατά τους να βιαστούν. Τα πουλιά σταματούνε τα κελαϊδήματά τους. Η γη τώρα τραντάζεται συθέμελα από τις εκοφαντικές βροντές. Ο ουρανός απειλεί τα επίγεια.

Ο Ευκλείδης ξεπεζεύει και στοιμάζεται να γυρίσει γρήγορα στο χωριό. Αφήνει στη μέση το μύθη. Οι προαισθήσεις του δεν είναι καλές. Τα αστραπέβροντα του προκαλούν φόβο. Κυτάζει γύρω-τριγύρω τα βουνά και συλογιέται: Πολλές και ποικίλες μπόρες πέρασε τούτος ο τόπος.

Το παλικάρι αγωνιά τώρα για τους σπιτικούς του. Ασφαλώς ο νους τους φτερουγίζει κοντά σ' αυτόν. Και ενώ πάνω στο κάρο είναι όλα έτοιμα, τα βόδια κάτω από το ζυγό περιμένοντας το παράγγελμα του ζευγολάτη, ξαφνικά ακούεται μια φοβερή βροντή. Αλλιώτικος ο κρότος, αλλιώτικο το αστραποφέγγισμα αυτής της ουράνιας οργής, απλώνονται παντού και σκορπώνουν τον τρόμο. Ο αντίλαλος φτάνει ως το χωριό κι η τραγική προαισθή-

ση αναστατώνει τους κατοίκους.

Πέφτει φωτιά από τον ουρανό: Πέφτει αστροπελέκι: Η ουράνια οργή ση-
μαδεύει το παλικάρι, τον τίμιο ιδρωκαμάτη, τον Ευκλείδη: Αλοι στη μάνα
του: Αλοι στον κύρη του: Αλοι στη συντροφισά του:

Αναστενάζουν τα βουνά κι οι λαγκαδιές αντάμα
μοιρολογούν τα ρέματα και κλαίνε τα πουλάκια
σβήνουν τα όνειρα του νιού απ' τη σκληρή τη μοίρα
αλοι στη μάνα πούχασε κι αυτόν εδώ το γιό της
στην ορφανή την έρημη και τρισδυστυχισμένη
πριν στερέφουν τα δάκρυα από τον πρώτο πόνο
έρχονται άλλα πιο πικρά, αλοι και τρισαλοι τους:

Και βραδιάζει η μέρα, πέφτει το σκοτάδι, μα ο Ευκλείδης δεν γυρί-
ζει στο χωριό. Κανείς δεν ξέρει τί έγινε. Ξέρουν μονάχα τα βόδια, που
ένιωσαν το κακό και κυτάζουν τώρα με θλιμένο το βλέμα προς την πλευ-
ρά του ζευγολάτη. Δεν τον περιμένουν να σηκωθεί, ξέρουν τί έγινε.

Η ψυχή του παλικαριού με βία πρόφτασε να βγει από το τραυματισμένο
σώμα, για να φτερουγίσει προς τον ουρανό και να διαμαρ-
τυρηθεί προς τα σύννεφα, που έστειλαν τον κεραυνό. Πληγωμένη ψυχή γυρο-
φέρνει στους αιθέρες και δε θα επιστρέψει ποτέ στη γή.

Οι σπιτικοί του άτυχου παλικαριού φάχνουν τον άνθρωπό τους μέσα
στη φοβερή νύχτα, μα το πυκνό σκοτάδι και η φοβερή καταιγίδα δεν τους
διευκολύνουν. Το πληγωμένο σώμα δεν είναι μακριά τους. Λίγο πιο πέρα,
σε ανυποφίαστο και άβολο σημείο του εδάφους, δέχεται αδιαμαρτύρητα
τη βροχή, τον αέρα, το ξέσπασμα της καταιγίδας. Βροντάει ο ουρανός, μα
το παλικάρι δεν νοιάζεται πια τίποτε. Ούτε σκέψη, ούτε όνειρα, ούτε χα-
ρές, ούτε λύπες....

Το πρωί, με την αυγή, η μοίρα συνάντηση: Συγγενείς και φίλοι τον
πλησιάζουν. Αβάσταγος ο θρήνος: Τον φέρνουν στο χωριό και τον πάνε στα
μνήματα. Ξέρουν τη βούλησή του, να τον βάλουν δίπλα στον αδελφό του.

Ο σπαραγμός των γονιών, της συντροφισσας, όλων των συγγενών και φίλων
είναι κραυγή στη μοίρα. Ο θάνατος του Ευκλείδη ματώνει τις θύμισες.

Ανοίγουν ξανά οι παλιές πληγές του χωριού. Η μνήμη αναπολεί την τραγική νύχτα του Νοέμβρη 1946 με τα δώδεκα (12) θύματα, ανάμεσά τους και ο μεγάλος αδελφός του Ευκλείδη, ο Κώστας.

Διπλοχαροκαμένες οι δυο γυναίκες, τραγικές στο φόντο της ζωής:

Κάθε πρωί με την αυγή, σαν ανατείλει ο Ήλιος και με το ηλιοβασίλεμα, πριν να προφτάσει η νύχτα παίρνει η Μάνα το στρατί, στρατί το μονοπάτι που φτάνει ως τα μνήματα, όπου είναι θαμμένα τα δύο παλικάρια της και κλαίει και χτυπιέται.

Κι η νιόπαντρη γυναίκα του κι αυτή το ίδιο κάνει ανάβει το καντήλι του, τον τάφο ανθοστολίζει πικρό το μοιρολόγι της, βαρύνει είναι ο καημός της:

— Ευκλείδη μου, που μ'άφησες έρημη και μονάχη και το παιδί που μ'άφησες, σύντροφε ακριβέ μου εσέ μοιάζει στο πρόσωπο, εσέ στο ανάστημά του και μου σπαράζει την καρδιά και καίει την ψυχή μου.

ΣΤΑΣΗΣ Ι. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ

Συγγρού 39, τηλ. 031/524-778

Τ.Κ. 546 30 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ